

Salon Alueradio Oy
PL 117
24101 SALO

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS RADIO-OHJELMISTOSTA

Asian tausta

Viestintävirasto on teettänyt tutkimuksen toimiluvanvaraisten radioiden sisällöstä. Tutkimuksessa on kerätty tietoa ohjelmistojen sisällöstä yhden tutkimuspäivän aikana. Ohjelmistojen sisältöä on kuvattu toimiluvassa ohjelmiston sisällölle asetettujen vaatimusten pohjalta. Lisäksi tutkimuksessa on selvitetty televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) mainonnan määrää ja erottamista koskevien säännösten huomioimista tutkimuksen otospäivänä. Tutkimusotantaan on valikoitunut muun muassa kaksi Salon Alueradio Oy:lle myönnettyä toimilupaa, joiden nojalla Salon Alueradio Oy harjoittaa radiotoimintaa kanavillaan "Auran Aallot Salo" ja "Radio Melodia 88,2".

Säännökset

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n 1 momentissa säädetään oikeudesta televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen seuraavaa:

"Televisio- tai radiotoiminnan harjoittamiseen viestintämarkkinalain 2 §:ssä tarkoitetussa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on muissa kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa haettava valtioneuvostolta toimilupa (ohjelmistolupa)."

Lain 11 § koskee toimilupamääräyksiä. Lainkohdan mukaan:

"Toimilupaviranomaisella on oikeus antaa toimilupiin liittyviä ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä.

Toimilupaviranomaisella on oikeus antaa myös määräyksiä, jotka koskevat:

- 1) lähetysten alueellista kuuluvuutta tai näkyvyyttä;*
- 2) vuorokautista lähetyssaikaa; ja*
- 3) lähetystekniikkaa ja siirtokapasiteettia."*

Lain 36 § 1 momentissa säädetään pakkokeinoista seuraavaa:

"Jos televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja taikka muu viestintämarkkina- tai radiotoiminnan harjoittaja rikkoon tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomainen voi antaa sille huomautuksen ja velvoittaa sitä korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Päätöksen tehokseen voidaan asettaa uhkasakko siten kuin uhkasakkolaissa säädetään."

Viestintävirasto valvoo televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n nojalla kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, jollei valvonta kuulu kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan. Säännöksen nojalla Viestintävirasto valvoo muun muassa radiotoiminnan harjoittamiseen myönnettyjen toimilupien ehtojen noudattamista.

Toimilupa

Valtioneuvosto on myöntänyt 31.5.2006 Salon Alueradio Oy:lle kaksi toimilupaa paikallisen radiotoiminnan harjoittamiseen analogisissa radioverkoissa. Toimiluvat ovat voimassa 1.1.2007–31.12.2011. Toimilupien nojalla Salon Alueradio Oy harjoittaa paikallista radiotoimintaa kanavillaan "Auran Aallot Salo" ja "Radio Melodia 88,2" niillä taajuuksilla, jotka sille on osoitettu televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Salon Alueradio Oy:lle myönnettyissä toimiluvissa todetaan ohjelmiston osalta seuraavaa:

Radio Melodia 88,2

"Toimiluvan nojalla lähetettävän radiolähetysten tulee koostua kuuluvuusalueen väestölle suunnatusta ohjelmistosta, joka sisältää erityisesti kuuluvuusalueen asioita käsittelevää tai kuuluvuusalueen erityisryhmiä palvelevaa toimituksellista aineistoa. Lähetysten tulee olla selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen."

Puhesisältöjen osuus lähetysajasta tulee olla keskimäärin vähintään 15 prosenttia kunakin arkipäivänä kello 6:n ja 18:n välillä. Keskimääräinen aika lasketaan kultakin viikolta maanantaista perjantaihin."

Ohjelmistoon tulee päivittäin sisällyttää säännöllisesti kuuluvuusalueen asioita käsitteleviä tai kuuluvuusalueen erityisryhmiä palvelevia uutislähetystyksiä tai muita vastaavia toimituksellisia sisältöjä."

Jos toimiluvan nojalla voidaan lähettää radiolähetystä useammalla taajuudella, kullakin taajuudella tulee lähettää pääosin samaa lähetystä. Eri taajuuksilla voidaan kuitenkin lähettää erilaista toimituksellista aineistoa päivittäin keskimäärin enintään kaksi tuntia. Keskimääräinen aika lasketaan kultakin viikolta päivittäin."

Auran Aallot Salo

Myönnetty toimilupa on ohjelmiston osalta täsmälleen samansisältöinen kuin edellä mainittu toimilupa ainoastaan sillä erolla, että tässä toimiluvassa todetaan ohjelmiston osalta myös seuraavaa:

"Toimiluvan nojalla lähetettävän radiolähetyksen tulee koostua kuuluvuusalueen alle 30-vuotiaalle väestölle suunnatusta ohjelmistosta, joka sisältää erityisesti kuuluvuusalueen asioita käsittelevää tai kuuluvuusalueen erityisryhmiä palvelevaa toimituksellista aineistoa."

Viestintäviraston kannanotto ja Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisu ohjelmiston erotettavuudesta

Analogisessa radioverkossa harjoitettavaan valtakunnalliseen tai siihen rinnastettavaan radiotoimintaan sekä paikalliseen radiotoimintaan myönnytyissä valtioneuvoston toimiluvissa todetaan, että lähetyksen tulee olla selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen. Toimiluvissa tai niiden perusteluissa ei ole määritelty sitä, verrataanko radiokanavia lähetyksen tunnistettavuuden osalta ainoastaan saman kuuluvuusalueen alueella lähetettäviin radiolähetyksiin vai kaikkiin valtioneuvoston toimilupien nojalla lähetettäviin radiolähetyksiin.

Viestintävirasto on 19.3.2008 antanut kannanoton radiolähetyksen tunnistettavuudesta ja radiomainonnasta (1938/9220/2007)¹. Kannanotossaan Viestintävirasto on katsonut, että lähetyksen tunnistettavuutta omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen tulee arvioida vertaamalla lähetystä kaikkiin valtioneuvoston toimilupien nojalla lähetettäviin radiolähetyksiin siitä riippumatta, onko kyse paikallisesta vai valtakunnallisesta tai siihen rinnastettavasta radiotoiminnan harjoittamisesta. Viestintäviraston näkemyksen mukaan lähetyksen on selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen, mikäli muiden radiokanavien lähetyksestä poikkeavan ohjelmiston toimituksellisen aineiston osuus kanavan toimituksellisesta aineistosta on vähintään 50 % arkipäivisin kello 6.00 ja 18.00 välillä. Toimituksellisella aineistolla tarkoitetaan radiolähetyksen ohjelmasisältöjä eli musiikin, puheisisältöjen ja muiden sisältöosuuksien muodostamaa kokonaisuutta, mutta ei mainontaa.

Helsingin hallinto-oikeus on 30.6.2009 antanut ratkaisun asiassa², jossa oli kysymys toimilupaehtojen valvonnasta lähetysten tunnistettavuuden vaatimukseen liittyen. Asiassa toimiluvan haltija valitti Viestintäviraston päätöksestä ja katsoi, että tunnistettavuusvertailu muihin kanaviin nähdessä tulisi tehdä vertaamalla eri radiokanavia vain saman kuuluvuusalueen sisällä. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja totesi, että Viestintävirasto ei ole mennyt toimivaltaansa ulommaksi vertaamalla lähetystä kaikkiin valtioneuvoston toimilupien nojalla lähetettäviin radiolähetyksiin riippumatta siitä, onko kyse paikallisesta vai valtakunnallisesta radiotoiminnan harjoittamisesta.

Tutkimuksen havainnot

Salon Alueradio Oy:lle myönnytyissä toimiluvissa edellytetään, että lähetyksen tulee olla selvästi tunnistettavissa omaksi itsenäiseksi ohjelmistokseen. Viestintäviraston kannanoton mukaan lähetyksen on selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen, mikäli muiden radiokanavien lähetyksestä poikkeavan ohjelmiston toimituksellisen aineiston keskimääräinen osuus kanavan toimituksellisesta aineistosta on vähintään 50 prosenttia arkipäivinä välillä kello 6.00 - 18.00.

Tutkimuksessa on 23.4.2009 kello 6.00 - 18.00 tallennetussa näytteessä havaittu seuraavia poikkeamia, jotka koskevat Salon Alueradio Oy:n lähetyksen tunnistettavuutta omaksi itsenäiseksi ohjelmistokseen:

¹ Kannanotto on luettavissa osoitteessa

<http://www.ficora.fi/attachments/suomial/5wJ27siGc/Kannanotto200803199.pdf>

² Diaarinumero 02387/08/7506

Radio Melodia 88,2:n lähetyksenäyte oli kello 12.00 asti itsenäistä, mutta lähetyksen tunnistaminen itsenäiseksi ohjelmistoksi muuttui vaikeaksi kello 12.00 jälkeen, jolloin sisällöt vaihtuivat osin samansisältöisiksi ja samanaikaisiksi Turun seudulla kuuluvan Radio Melodian kanssa. Toisin sanoen kanavien toimituksellisissa sisällöissä oli runsaasti päällekkäisyyttä.

Lähetyksenäytteessä Radio Melodia 88,2:n toimituksellisesta aineistosta alle 30 prosenttia oli Radio Melodian sisällöstä poikkeavaa, omaa ja itsenäistä toimituksellista ohjelmaa. Täysin yhtenevää eli samansisältöistä ja samanaikaista lähetystä kanavilla oli runsaat neljä tuntia (04:05:16) eli noin 38,5 prosenttia Radio Melodia 88,2:n toimituksellisesta aineistosta.

Auran Aallot Salon lähetyksenäyte koostui Auran Aaltojen kanssa täysin yhtenevästä sisällöstä lukuun ottamatta muutamia poikkeuksia kello 14.00 ja 16.00 välillä.³ Ainoa Auran Aalloista poikkeava toimituksellinen sisältö Auran Aallot Salon lähetyksessä olivat kello 14.30 ja 15.30 kuullut Salon Seudun Sanomien paikallisuutiset, joista kertyi yhteensä noin 1,1 prosenttia kanavan toimituksellisesta sisällöstä.

Viestintäviraston selvityspyyntö

Viestintävirasto pyysi 9.12.2009 päivätyllä kirjeellä Salon Alueradio Oy:ltä selvitystä siitä, miten toimilupiin liittyvät määräykset on otettu huomioon Salon Alueradio Oy:n harjoittamassa radiotoiminnassa. Salon Alueradio Oy:ltä pyydettiin selvitystä erityisesti Auran Aallot Salon sekä Radio Melodia 88,2:n lähetyksissä havaituista poikkeamista suhteessa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain säännöksiin sekä toimilupiin liittyviin määräyksiin. Havaittujen poikkeamien osalta selvitystä pyydettiin erityisesti:

1. Lähetyksen tunnistettavuudesta omaksi itsenäiseksi ohjelmistokseen: miten Salon Alueradio Oy:n näkemyksen mukaan tutkimuksen lähetyksenäyte kuvastaa ohjelmiston sisältöä yleisesti?
2. Mahdollisista toimenpiteistä, joihin Salon Alueradio Oy aikoo ryhtyä tutkimuksen tuloksen johdosta.

Salon Alueradio Oy:n vastaus Viestintäviraston selvityspyyntöön

Viestintävirasto vastaanotti Salon Alueradio Oy:n 18.12.2009 päivätyyn selvityksen asiassa. Salon Alueradio Oy kertoi ostavansa Turun Paikallisradio Oy:ltä ohjelmatuotannon hallinnoimilleen taajuuksille 88.2 MHz ja 93.5 MHz. Salon Alueradio Oy kertoi, että Turun Paikallisradio Oy käynnisti palvelun toimittamisen Turusta tiistaina 14.4.2009. Yhtiö ei kuitenkaan heti alusta alkaen pystynyt tuottamaan vaadittua määrää erillistä ohjelmaa Salon taajuuksille. Ohjelmatuotanto saatiin taajuuden 88.2 MHz osalta toimiluvan mukaiseksi toukokuun alussa ja taajuuden 93.5 MHz osalta toukokuun lopulla. Salon Alueradio Oy:n mukaan sisällön toimittamista viivästivät erinäiset tekniset ongelmat ja sisältötuotantoon liittyvät asiat. Tällä ajalla Salon Alueradio Oy teki päätökseen siirtää Saloon pääosin Turun paikallisradion lähetystä, jotta taajuus ei olisi jäänyt tyhjäksi.

Ohjelmistojen erotettavuuden nykytilasta Salon Alueradio Oy toteaa seuraavaa:

³ Tuolloin myös näiden kahden radiokanavan mainoskatkojen sisällöt erosivat toisistaan. Mainontaa ei kuitenkaan lasketa osaksi aseman toimituksellista aineistoa.

Taajuus 88.2 MHz

Salon Alueradio Oy:n mukaan taajuudella on oma juontaja kello 6.30–11.00. Ainoastaan tunnit 13, 15 ja 16 ovat Turussa ja Salossa yhtenevät lukuun ottamatta paikallisuutisia, jotka lähetetään iltapäivissä 30 minuuttia yli tasatunnin. Paikallisuutiset lähetetään seitsemän kertaa vuorokaudessa kello 12.30 ja 18.30 välillä. Lisäksi ohjelmistoon kuuluu erilaisia paikallisia tiedotteita ja paikallista sisältöä.

Taajuus 93.5 MHz

Salon Alueradio Oy:n mukaan taajuudella 93.5 MHz lähetetään omaa erillistä ohjelmaa tunteita 6, 10, 11, 12, 14 ja 17. Salon paikallisuutiset lähetetään joka tunti puolelta kello 12.30–18.30. Lisäksi ohjelmistoon kuuluu erilaisia paikallisia tiedotteita ja paikallista sisältöä. Paikallinen sisältö tuotetaan yhdessä taajuuden 88.2 MHz tuotannon kanssa.

Viestintäviraston ratkaisu ja perustelut

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisesti Viestintävirasto huomauttaa Salon Alueradio Oy:tä ohjelmiston erotettavuutta koskevan toimilupaehdon rikkomisesta. Viestintävirasto kehottaa Salon Alueradio Oy:tä huolehtimaan jatkossa siitä, että sen lähetykset ovat selvästi tunnistettavissa omiksi, itsenäisiksi ohjelmistoiksi.

Salon Alueradio Oy:lle myönnettyissä toimituvissa edellytetään, että lähetyksen tulee olla selvästi tunnistettavissa omaksi itsenäiseksi ohjelmistokseen. Viestintäviraston kannanoton mukaan lähetyksen on selvästi tunnistettavissa omaksi, itsenäiseksi ohjelmistokseen, mikäli muiden radiokanavien lähetyksestä poikkeavan ohjelmiston toimituksellisen aineiston keskimääräinen osuus kanavan toimituksellisesta aineistosta on vähintään 50 prosenttia arkipäivinä välillä kello 6.00 – 18.00.

Radio Melodia 88,2:n yhden päivän lähetyksenäyte oli kello 12.00 asti itsenäistä, mutta lähetyksen tunnistaminen itsenäiseksi ohjelmistoksi muuttui vaikeaksi kello 12.00 jälkeen, jolloin sisällöt vaihtuivat osin samansisältöisiksi ja samanaikaisiksi Turun seudulla kuuluvan Radio Melodian kanssa. Lähetyksenäytteessä Radio Melodia 88,2:n toimituksellisesta aineistosta alle 30 prosenttia oli Radio Melodian sisällöstä poikkeavaa, omaa ja itsenäistä toimituksellista ohjelmaa.

Auran Aallot Salon lähetyksenäyte koostui Auran Aaltojen kanssa täysin yhtenevästä sisällöstä lukuun ottamatta muutamia poikkeuksia kello 14.00 ja 16.00 välillä.⁴ Ainoa Auran Aalloista poikkeava toimituksellinen sisältö Auran Aallot Salon lähetyksessä olivat kello 14.30 ja 15.30 kuullut Salon Seudun Sanomien paikallisuutiset, joista kertyi yhteensä noin 1,1 prosenttia kanavan toimituksellisesta sisällöstä.

Tutkimuksessa on analysoitu radiokanavien lähetyksiä ainoastaan yhden päivän osalta. Koska Salon Alueradio Oy on antamassaan selvityksessä ilmoittanut käynnistäneensä asiassa omat toimenpiteensä, ei Viestintävirasto ole katsonut aiheelliseksi selvittää ohjelmiston erotettavuutta erikseen viikkotasolla.

Viestintävirasto katsoo, ettei asia tällä hetkellä anna aihetta muihin toimenpiteisiin. Viestintävirasto seuraa myös jatkossa säännöllisesti kaupalliseen radiotoimintaa myönnettyjen toimilupien ehtojen noudattamista.

⁴ Tuolloin myös näiden kahden radiokanavan mainoskatkojen sisällöt erosivat toisistaan. Mainontaa ei kuitenkaan lasketa osaksi aseman toimituksellista aineistoa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Turun hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Apulaisjohtaja

Merja Saari

Lakimies

Hanna Heiskanen